

BİR DİNOZORUN HATIRA DEFTERİNDEN AFGANİSTAN'IN SUÇU NE? (ÖYKÜ 4)

Afganistan, bağımsızlığını kazandıktan hemen sonra Türkiye ile yakın ilişkilere giren ve kıt kaynaklarını Türkiye Cumhuriyeti'ne destek için sunan, Kral Emanullah Han'ın Atatürk'ü ziyaret ettiği az sayıdaki dost ülkelerden biri olarak nerdeyse bir asırdan beri sürekli kargaşa, kan ve göz yaşına neden mahkûm oldu? Bağınazlık, aşiret yapısı, dinstarım devleti olarak gelişmemiş kültürel ve sosyal yapısı, tüm gayri safi milli hasılası Kocaeli ilimiz kadar olan düşük ekonomik seviyesi v.s. bu durumun başlıca nedenleri mi, yoksa dışarıdan da müdahale eden emperyalist güçlerin fitne-fesat katkılarının rolü var mı? Ülke, iç çatışmalardan, dış işgallerden bir türlü kurtulamadı, 30 küsur yıldan beri ülkede nüfus sayımı yapılamadı, son sayımda toplam 28 milyon nüfus tespit edildi ve özellikle kuzey kesimde yaşayan halkın takriben 5 milyonunun Özbek kökenli olduğu ortaya çıktı, hakim dilin Paşto ve Farsça olduğu filan biliniyor, oysa yer altı zenginlik kaynaklarının ne olduğu bilinmiyor.

SSCB, sıcak denizlere inme hedefi doğrultusunda 1979 Aralık ayında o zamanki Afgan Hükümetinin daveti üzerine 100.000 kişilik ordu ile ülkeye girdiğinde çeşitli kademelerdeki subaylarının 1500'ü jeoloji uzmanlarından oluşmaktaydı, ne Afganlar ne Avrupalılar bunun farkındaydı, lakin ABD'ye sözümüz yok, O'nun istihbarat becerisine de....

Mücahitler ve Ülke'nin çeşitli direnişçi güçleri özellikle ABD'den (yani CIA'den) büyük maddi ve aynî destek alarak mücadeleye devam ederler, arazinin dağlık yapısı ve yurt sevgisi, yurtlarını savunanlardan yanadır. Yaklaşık 10 yıllık dış destekli direniş 1989'da SSCB ordusunun Afganistan'dan çekilmesi ile son bulur. Bu sonuç ülkeye barış ve huzur getirir mi, maalesef hayır. Feodal yapının dışında bir de etnik çeşitlilik, iktidarı, gücü ve parayı ele geçirme hırsına kapılmış bazı etkili şahsiyetlerin aralarındaki tükenmek bilmeyen çekişmeler, üniter ve

modern bir devlet yapısının oluşmasına olanak vermez, güven bunalımı ortamında belirsizlikler sürer gider. İslam dinini kendi kafalarına göre yorumlayan "Taliban Hareketi" zamanla güçlenir ve halkı ortaçağ bağınazlığı içine sokar. İnsan gücünün yarısını oluşturan "Kadın" ne kamuda ne de iktisadi hayatta yerini almıştır, genel eğitim düzeyi son derece düşüktür, demokrasi kavramı beyinlerin yakınından bile geçmemiştir. Komünizmi engellemek isteyen ABD, en başta Taliban Hareketi olmak üzere, tüm gerici akımları desteklemiş ve başarılı olmuştur. Artık bu güvensiz ülkede ABD güvendiği adamlarını görevlendirebilir ve yönetimin perde arkasında yerini alabilirdi. Tabii bu son derece karmaşık yapı içinde "evdeki hesap çarşıdakine uymayabilirdi de", böyle mi oldu, ya da olacak, zaman gösterecektir.

1990'lı yılların ortalarında, yani SSCB'nin dağılmasından kısa süre sonra Birleşmiş Milletler ilgili Teşkilatı, Afganistan'a Dünya'nın yetkin ülkelerinden belirlediği seçkin jeologları göndermek ister. Bunun için 30 ayrı ülkeden birer jeolog belirlenir, bunların arasında Türkiye de vardır ve iki jeolog ile heyete katılacaktır, zira görevlendirilecek heyete MTA'dan tanınmış jeolog Dr. İsmail SEYHAN başkanlık edecektir. Neden İsmail Bey, çünkü jeoloji bilimindeki tartışmasız üstün bilgi ve deneyim birikiminin yanında mutlak dürüst bir insan olduğu, kusursuz karakterli bir görev adamı niteliğine sahip olduğu bilinmektedir.

**İslam dinini kendi kafalarına
göre yorumlayan "Taliban
Hareketi" zamanla güçlenir
ve halkı ortaçağ bağınazlığı
içine sokar. İnsan gücünün
yarısını oluşturan "Kadın"
ne kamuda ne de iktisadi
hayatta yerini almıştır.**

Dünya'nın bakır rezervleri bakımından en zengin ülkesi ŞİLİ değil AFGANİSTAN, bitmedi demir rezervleri bakımından Dünya'nın en zengin ülkesi artık BREZİLYA değil AFGANİSTAN, ve bu ülke tamamen bakır, çünkü oradaki her iki oluşuma bugüne kadar tek kazma vurulmadı.

Dr. İsmail SEYHAN, bursu ile okuduğu müessese MTA'ya ölünceye kadar sınırsız bir sadakat ve özveri ile hizmet etmiş, "en kıymetli maden sudur" diye yıllarca her ortamda uyarıda bulunmuş, "endüstriyel madenler" mefhumunu ülkemize kazandırmış, başta Mazıdağı Fosfat yatakları olmak üzere çok sayıda yer altı zenginlik kaynağının keşfinde, değerlendirilmesinde büyük katkılarda bulunmuş, MTA bünyesinde çok sayıda eleman ve uzman yetiştirmiş bir vatanseverdi. Yolum Ankara'ya düştüğünde kendisini telefonla mutlaka arardım, yaz dönemlerinde hep şehir dışında, Anadolu'nun bir ücra köşesinde saha çalışmaları yapardı, bazen de MTA Genel Müdürlük Binasında kendisini ziyarete gider, hal-hatır sorma, ufkumu genişletme fırsatını bulurdum. Dr. İsmail SEYHAN, Kalecik' de doğmuş ve liseden mezun olunca MTA bursu ile B.Almanya'da jeoloji öğrenimi görmüş, doktora çalışması ile Almanya'da ödül kazanmış çok değerli bir insanımızdı. Ömür boyu hizmet ettiği MTA'da ilk Genel Müdür Baş Yardımcısı unvanıyla görev yaptığı 8 yıllık dönem içinde MTA'nın Ülkemiz sathında faaliyete açtığı şantiye sayısı 380'lere ulaşmıştır ki bu rekor elan kırılabilmiş değildir.

Bir gün Ankara'da kendisini ziyaretimde üniversite dahil 35 yılı aşkın arkadaşlığımızın güveni ve rahatlığı ile şunları anlatmıştı:

"Afganistan'da görevli uluslar arası jeologlar heyeti olarak 4 ay kadar kaldık, saha çalışmaları çok çetindi, zira hem iklim koşulları (gündüz sıcak, gece soğuk) hem de arazi koşulları bazen çok yıpratıcıydı, bazıları dağlık arazide baygınlık geçirdiler. Su ve yiyecek temini bile sorun olabiliyordu. Arazi çalışmalarında özellikle Rus ordusunun apar-topar terk etmek zorunda kaldığı bazı yörelerde ele geçirdiğimiz jeolojik etüt dokümanları (raporlar, haritalar v.b.) çok işimize yaradı. Saha etütleri sonunda heyet olarak belirlediğimiz birçok konunun teyidini bu dokümanlarda da gördük. Sen bakır sektöründe çalışıyorsun, ilgini çekecek bir bulgu aktarayım; şimdi Dünya'nın bakır rezervleri bakımından en zengin ülkesi ŞİLİ değil AFGANİSTAN, bitmedi demir rezervleri bakımından Dünya'nın en zengin ülkesi artık BREZİLYA değil AFGANİSTAN, ve bu ülke tamamen bakır, çünkü oradaki her iki oluşuma bugüne kadar tek kazma vurulmadı."

Şaşırdım, sustum ve hala susacaktım, iyi de ben bunları niye yazdım?...

Sen nur içinde yat, suyun uyarıcısı mükemmel insan, mekânın cennet olsun.

Yazan:
Kulağı Kelaynak Kuşu küpeli bir Dinozor